

בן ציון אפשטיין

(מ'מ)

של מה שהיה חלק

מהנוף של תל-אביב

הקטנה, מספר:

לאן נעלים "אוטובוס- שתי קומות"?

ג'ורג' ברוך לא היה אף פעם טיפוס שזכר ימי הולדת. לכן היתה הפתעתה של אחותו, חנה יעקב שלמה באותו בוקר בו נכנס והושיט לה חבילה מלבנית ארוזה. "זה בשבילך", הפליט האח ונעלם מן המקום במונחית בה הוא נהג. חנה ההמומה פתחה את הקופסה וגילתה בתוכה זוג נעליים חומות. אף פעם לא שיערה לעצמה שאחיה נהן בטביעת עיניו לנעליים. הנעליים היו יפהפיות. אך דבר אחד הוסיף להיות לא ברור. מה היה הרעיון מאחורי המתנה. חישוב מהיר גילה לחנה כי יום-האם עבר מזמן, ליום החתונה נותר עוד חודש ויום-ההולדת ניצב הרחק בסוף השנה.

כשניסתה הגברת המופתעת לנעול את המתנה המסתורית, נתגלה עוד משהו מור. הנעליים היו גדולות ברז מספרים לפחות מנעליה הרגילות. אך הנעליים היו יפות כל-כך ומתנות מאחיה נדירות כל-כך. חנה החליטה כי שניים, שלושה מספרים לא יפרידו בינה לבין הנעליים. לפי הכתובת שעל הקופסה הלכה לחנות הנעליים של חיים בן-נעים שבברחוב נוה שאנן. רחוב הנעליים הידוע של תל-אביב. בכואה כיקשה מבעלי-החנות להחליף את הנעליים שברשותה בנעליים מאותו סוג, קטנות יותר. בן-נעים, התבונן רגע בנעליים והודיע לחנה כי נעליים כאלה יש לו רק במחסן.

פצצת זמן. בן-נעים יצא וחנה המתינה, שמחה על כי המוכר האדיב הסכים ללא כל טענה לחילופין. אך בן-נעים לא חזר עם נעליים. הוא שב בלוויית מספר אחר לגמרי. מספר בבגדים כחולים וכובע מצחיה וסמל מישטרת-ישראל עליו. כשי השוטר לצידו, הכריז בעלי-החנות באוזני המחלפה הנדהמת כי בעיניו אין היא אלא גנבת פשוטה.

כל טענותיה כי את הנעליים הביאה עימה מביתה, לא הועילו. "מכירים את הסיפורים האלה", הודיע לה השוטר באדי שות ולקח אותה לתת-המישטרה. כאן ניחשה כבר חנה, כי המצב כפי רע, פצתה את מקורה וסילסלה את כל הסיפור על אחיה והמתנה הלא-מובנת. בוריות לא מקובלת, אחרי שקיבל מן האחות את מספר המונית והתחנה בה עובד האח כי נהג, הביא החוק גם את ג'ורג' ברוך למישכון.

ברוך נתגל כטיפוס ספורטיבי, יודע מתי נגמר המישחק. הוא הודה כי גנב את הנעליים. "היתה לי נסיעה ספיישל לבית חולים ולי-השומר", סיפר האח בעלי-המתנה. "אך שאני יוצא לחזור, אני רואה ווספה עומדת על המידרכה ליד החדר מקרי-אסון. היתה עליה חבילה. עצרתי האוטו, ואמרתי ניגש אולי פצצת-זמן או משהו. הסתכלתי על החבילה לא עשיתי לי רושם מסוכן. ראיתי ככה הרמתי אר"ת ונסעתי משם."

דוגמא מח"כיהמרק. בבית כשפתח נהג המונית את חבילת השלל. גילה בתור כה שני זוגות נעליים. האחד גברי והשני נשי. ג'ורג' בן ה-29, נשוי ואב לשני ילדים, החליט להפתיע בזוג הנעליים הנשיות דווקא את אחותו. את הזוג הגברי שמר לשימושו האישי.

במשך חקירתם גילו חוקרי מישטרת קריית-אנון עוד כמה נקודות אור בעברו של ברוך. גיליון הרשעות קודמות שסיפר על עבירות שכולן גניבות קטנות מן הסוג של סחיבת שני תפוחים בשוק. חומר הראיות הספיק לפתיחת תיק נגד נגד הגנב הזעיר. בבית-המשפט לימד עליו סניגוריה עורר-הדין התל-אביבי, דרור מקרין. בדברי ההגנה על מרשו אמר עורר-הדין לשופט נחמיה בר: "זהו אדם שהדחה לגניבה חזק בו מכוח הרצון. הפסיכולוגיה מגדירה אותו כקלפטומן, וקובעת כי אין הוא אחראי לחלוטין למעשי גניבתו."

"נהג רק בזמן האחרון", הוסיף עורר-הדין. "קמה סערה בארץ לאחר שחבר-כנסת מסויים לא יכול היה לעצור בדחה שהביא אותו לגניבת שני שקיות-מרק ב-סופרמרקט."

בגזר דינו הוכיח השופט כי אינו רואה את הנאשם כאחראי לגמרי למעשיו. שלא כבקשתה של התביעה, עורכת-הדין יעל לב, להכניס את הנאשם למאסר ממושך. העדיף לדון אותו למאסר על-תנאי לשלושה חודשים ולחמש מאות ל"י קנס.

הדגם הראשון של אוטובוס שתי קומות, שהובא אר"ל לילנד", ליד האוטובוס, מימין, בן-ציון אפשטיין, נהג האוטובוס הראשון ולידו יעקב שורץ, הכרטיסן דאז.

שבחיים שלהם לא היו נוסעים בקו 2. וזה עוד כלום. כולם רצו לנסוע למעלה. לך הסביר להם שזה מסוכן. לא, הם בשלהם: רק למעלה. הייתי נוסע, למטה אין נפס-חיה ולמעלה הכל עמוס, בחיי, כל סיבוב שהייתי לוקח, הנשמה היתה יוצאת לי מפחד שהאוטובוס יתהפך."

ס יפור בפני עצמו היא התקופה בה נכנס האוטובוס לשרות בקו הנוסע לראש-העין. "באותה תקופה", מגלגל בנצי הנהג את סיפורו, "היו כל עוורות הבית התימניות נוסעות מראש-העין לרמת-גן. בשבע בבוקר, בתחנה, הייתי ממלא איה מאה חמישים ראש. היו יושבים שתיים על ספסל, באה שלישית אומרת: תזונו קצת. זום, באה רביעית אומרת: תזונו קצת. זום, בלי הגזמה, איה מאה חמישים ראש. לוי קולנוע רמה היו כיל יורדות. בחיי, מי שהסתכל מהצד חשב בטח ש-אנייה הגיעה לא אוטובוס."

"אני זוכר יום אחד", משלים בן-ציון אפשטיין את מעגל סיפורו, "עלה לי ערבי מיפו לאוטובוס. הוא עולה לקומה שנייה ואחרי כמה שניות יורד אלי בריצה, חיזור, רועד כולו, וצועק לי באוזן בער-בית: הנהג למעלה ברח. האוטובוס נוסע לבד. כמה שניסיתי להרגיע אותו שאני הנהג של שני האוטובוסים לא עזר. הוא נשאר איתי למטה. לא הסכים לעלות בשום אופן לאוטובוס שאין שם נהג."

ברחוב וילנא. פעם נהג אחד שכח שהוא נוסע עם שני אוטובוסים על הראש ורצה להיכנס למוסך דרך ארלוזורוב. נו, הוא כבר סידר את כל החלונות של הקומה השנייה בבניין."

אוטובוס הקומותיים הובא לארץ כדי להוריד מעט מעומס הנוסעים במרכז תל-אביב. "אבל הוא לא עזר לנו בזה בכלל", מוסיף בנצי ומספר, "המונים היו באים במיוחד בשביל לנסוע באוטובוס. אנשים

חשבו כי עשה את פקקי-התנועה הי ראשונים בתל-אביב. כימים ששני דיילי-אנשים באלנבי בזה אחר זה נחשבו לשיירה. לא זוכרים? האוטובוס-קומותיים. מי שתל-אביב הקטנה בשבילו היא השיר בחולות בלבד, יוכל בימים אלה לראות נתח חי ונושם של התל-אביב הזאת. הנתח מסתובב על 4 גלגלים ברי חובות חיפה דווקא. הוא צבוע כולו אדום. מקושט בסיסמאות פרסומת מודרניות ב-תכלית, וגורם שנית לפקקי-תנועה. אכן אוטובוס הקומותיים חידש את ימיו כקדם.

וכן אמר בשיטפונות של חודש דצמבר 1951, כאשר נחל מוצררה עלה על גדותיו, כיסו המים מכוניות רבות (בתוך העיגול). רק האוטובוס של חברת, "המעביר", בן שתי-הקומות בלט מעל המים.

כיום מופעל האוטובוס בחיפה לצורכי פירסומת בלבד. הוא נוסע ברחובות. מכר סה כולו בפירסומות ומושך אליו עיני צרכנים פוטנציאליים. חברת הפירסום גלגלי-זהב, יוזמת הרעיון, נתקלה בקושי בלתי צפוי להפעלתו. המנוע והמרכב היו דווקא בסדר גמור בהתחשב בגילם המופלג, אבל נהגים לא היו. רישיונות נהיגה לאוטובוס-קומותיים הוצאו רק בימי המנדט. מבין כל נהגי האוטובוסים בארץ נמ-צאו לבסוף רק שניים. מוקני הוותיקים, שהחזיקו בידם רישיון כזה.

אחד מהם, בן-ציון אפשטיין בן ה-59. בנצי היה מוכן לשפוך כמה אנקדוטות נוסטלגיות על הימים ההם והאוטובוס הזה. "כשהביאו אותו היינו נדהמים. מפלצת חשבנו, ממש מפלצת. היה לנו מוסך לא-טובוסים ברחוב ארלוזורוב. הקומותיים לא היה יכול להיכנס דרך הכניסה הראשית. זה היה נמוך מדי בשבילו. היה צריך לפתוח שער מיוחד בצד השני של המוסך

האחרית כיום הפך האוטובוס להיות רכוש של חברת-פירסום שבשרותה הוא נוסע כששתי הקומות מכוסות שלטי פירסום. האוטובוס שתמיד משך תשומת-לב התחיל למצוא סוף-סוף את יעודו האמיתי.